

הרמטכ"ל עם אשתו רעיה וילדיו איתמר, שלומית, נעמה, אביטן וגל (מאחור) לחעביר את הרהיטים לקיבוץ - לא על חשבון צה"ל

"הוא סיים את כל הקורסים בצבא בהצטיינות, החל מן הטירונות." גם את קורסי הקצינים סיים בהצטיינות. את הדרגות ענד לו הוד כבד גוריון, אירוע שבטיקבותיו קיבל לוי את הכינוי "מוישה וחצי". בדיגוריון הנמוך עמד על קצות האצבעות, לוי התכופה, כדי שיוכל להגיע אליו ולתת לו דרגות.

במילחמת סיני היה קצין המיכ"צ עים של גרור הצנחנים שצנח במיתלה. היה מפקד הצנחנים. אחרי הפעולה הכושלת, שבה נגרמו לכוח אבירות רבות, החליטו כמה מקציני הצנחנים (ביניהם רפול, מוטה גור, אהרון רודי, דני מט ויצחק חופי) לפעול להדחת שרון. אולם לפני שהספיקו לעשות זאת, נודע לשרון על הקשר נגדו והוא נקט בפולה שסיכלה אותו בעורו באיבו. עד היום לא ידוע מי סיפר לשרון על כוונתם של הקושרים. חלק מן הקצינים, שהשתתפו ביוזמה, טענו שמי שסיכל את הקשר היה משה לוי, קצין המיכ"צ הצעיר.

לא ידוע מה מידת האמת בסיפור ומהי אגדה. לוי, בכל אופן, נשאר בצנחנים עוד כמה שנים, והמשיך לעלות בדרגות. במיסגרת החיל הש"ת תתף במילחמת ששת הימים. בקרבות סיני ורמת הגולן.

מכיוון שגולד, "מאחר" מרי, לא הספיק לקחת חלק בהירואיקה של המחטרות, ולא להילחם על עצמאות המרינה, את חוויות התקופה עבר כנער בשכונת שפירא בתל-אביב בעבודה ובלימודים.

משה היה בא מבית הספר. סיפר אביו, בראיון למעריב, עם מינויו כרמטכ"ל, "גומר את השיעורים ומחזיק כספר עד הלילה. בקושי היה אוכל. כל הזמן היה מחזיק כספר... גם עכשיו, כשהוא בא לפעמים לישון כאן בלילה, הוא ישן עם ספר ביד. בא לכאן ונרדם, כשהטלוויזיה פתוחה והאור פתוח. אני סוגר את הטלוויזיה ואת האור. לוקח את הספר ומכסה אותו. עד היום הוא הולך לישון עם ספר ביד."

הוא גדל במישפחה דתית, ולא ידע או שיוכל להיות אחרת. לימים "התפקד", אך עד היום, למרות שעבר לגור בקיבוץ, הוא שומר באדיקות על צום יום הכיפורים.

בעשר השנים האחרונות מעביר לוי את יום הכיפורים בירושלים. בערב החג הוא נוסע לאביו בתל-אביב, אוכל אצלו ארוחה מפסקת, משם לירושלים, מגיע תמיד כדי להספיק לשתות קפה לפני הצום.

ביום הכיפורים עצמו הוא מתפלל בבית הכנסת הספרדי שלידי בית הנשיא, אחריכך הולך ברגל לכותל.

הרמטכ"ל ואביו גרשון לוי שני ילדים במיטות

במוצאי החג הוא חוזר לבית הכנסת, מסיים את התפילה, שותה קפה, אוכל משהו קטן, מעשן סיגריה ונוסע לתל-אביב לאכול עם אביו.

גיוס מאי

לוי התגייס לצה"ל ב-1954 בגיוס מאי, גיוס של נערים עובדים, בדרך-כלל, שנחשב לגיוס לא כליכך טוב. הוא נשלח לגולני. כתובת קבועה למחזור זה, אחרי שסיים קורס קצינים, עבר לצנחנים, שהיו אז עטורי הילה וסיפורי גבורה.

הוא קורץ מחומר להיות רמטכ"ל. אומר עליו מתי עצמון, עורר-דין ירושלמי ואחר החברים הטובים שלו: "הוא ביקש או ממתי עצמון, חברו, שיעזור לו בהעברת הדירה. ההובלה היתה צריכה לעלות 1800 לירות". סיפר עצמון, "זה היה אז סכום-עתק. ואז קציני השלישות של הפיקוד בא אליי ואמר לי שאישי-צבא, שעובר

קשר קליל ובלתי-אמצעי עם האנשים שסביבו. עם זאת יודעים הקרובים אליו לספר שהוא איש חם וחבר טוב.

כשהיה סגן הרמטכ"ל במילחמת-הלבנון, שמע לפני אחת הפעולות על בן של חבר, שצריך לעבור ניתוח. הוא לא שכה להתקשר עימו לפני הפעולה ולברר מה קורה עם הכו.

אחרי מילחמת ששת-הימים קנה מיגרש בגיבעת-המיכ"צ בירושלים, בתקופה שהמיגרשים שם נמכרו בול מאוד. קציני-צבא רבים קנו אז מיגרישים בשטח שנכבש. בין הפעולות המיבצעיות שניהל בביקעה, בנה בית. לפני כמה שבועות נמסר הבית להשי-כרה, כדי לממן את הוצאות החתונה של גל, בנו הבכור מלילי, אשתו הי-ראשונה.

את רעייה, אשתו השניה, הכיר לוי בצבא. לשניים ארבעה ילדים: נעמה (13) ושלומית (11) והתאומים איתמר ואביטן (8). במשך תקופה מסויימת התגורר בירושלים. אהבתו לעיר מוציאה, והוא חוזר ומכריז על כך אבל רעייה, בת קיבוץ בית-אלפא, רצתה לחזור למשק. הם עברו לשם כשלויה היה אלוף פיקוד המרכז.

הוא ביקש או ממתי עצמון, חברו, שיעזור לו בהעברת הדירה. ההובלה היתה צריכה לעלות 1800 לירות". סיפר עצמון, "זה היה אז סכום-עתק. ואז קציני השלישות של הפיקוד בא אליי ואמר לי שאישי-צבא, שעובר

לים בעיון בהליכתו, אפשר להבחין בעיוות קל. הפציעה והניתוח לא שינו את קידומו בצבא. ב-1973 קיבל דרגת תת-אלוף. והתמנה כראשי-מטה פיקוד המרכז. אחרי שנתיים היה לראש-מח"ל קת"מ-מבצעיים במטכ"ל.

להלך בין הטיפות

אין לו, למשה לוי, אויבים מוצי-הרים, גם לא מתנגדים ברורים. אפילו לא בקרב הפרשנים הצבאיים. רדכו בצבא, עד לכס הרמטכ"לות, היתה שקטה, ולא לזוהה בשערוריות. אין הוא אינטריגנט, וידע תמיד להלך בין הטיפות ולהיות מקובל על כל הצדדים. אבל כשמדברים בחסרו לו נותיו, תמיד נזכרת העובדה שחסר לו נסיון מיבצעי קרבי כקצין בכיר. כי ניגוד לקצינים אחרים בצבא, בעבר ובהווה, לא פיקד לוי על שום פעולה מיבצעית גדולה, ולא השתתף באופן פעיל כקצין בעל דרגה גבוהה בשום מילחמה.

הרמטכ"ל ידוע כאיש נוח, ישר, חושב בהגיון, לומר כל נושא לפרטיו. מדקדק בקטנות ובגדולות. הוא מדבר לעניין, וקשה לתפוס אותו בשיחות בטלות. אין הוא אישי-חברה כמו בן המקובל של המילה. אין הוא מבלה במסיבות חברתיות, אלא אם התפקיד דורש זאת. אין בו יכולת לשיחה חופשית ופתוחה, ואין הוא יוצר בקלות

הרמטכ"ל עולה למטוס תא קטן מדי